

De gamle talte ofta om skogsrået som såg ut som en vacker flicka men var ihålig baktill. Hon dårade mänfolk och lurade dem till samlag men sedan blef de alldeles galna. Ibland förde hon en vilse. Då skulle man vända rocken och då försvann hon.

Skogsrået.

2 LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2944

När Angelstads kyrka byggdes slaktades
en tjur och grävdes ned under altaret. Det var mot
tjuvar, sade de gamle.

Tjur under kyrka.

2944

Den som ville lära häxa skulle
skärtorsdagsnatten gå tre gånger avet och
tre gånger rätt omkring kyrkan och sedan i
nyckelhålet å kyrkdörren läsa Fader vår tre
gånger fram och tre gånger baklänges. Då kom
Horn Pelle och sedan blev det kontrakt mellan honom
och häxan, skrivet med hennes blod.

Att lära häxa.

2944

Drakskatt.

I min hemsocken fanns en bondsläkt som blivit rik genom drakskatter. För att kunna taga en drakskatt skall man gå till väga på följande sätt. Draken som vaktar skatten kan endasr slås ihjäl med en "dröjakrok" (d.v.s. de tvenne stockar av trä som gå från var och en av medarna på en släde fram till tistelstängen och där bilda en krok) och detta måste ske under gudstjänsten. Så hade en av denna släkts förfäder gjort och lyckats slå ihjäl draken som låg ovanpå en stor kopparkittel och i den fanns skatten, som bonden tog hem. På hemvägen såg han en räv som än var halt, än blind, än vansinnig och då förstod han att det ej skulle bli någon lycka med skatten. Sedan den dagen var det alltid någon av hans efterkommande som hade ett lyte och det var drakens hämnd.

Tom. Ulfset. Kurt Fränckman 4
1930
Rysdalsby Ber. Axel Nymanberg.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2944

För att inte maran skulle rida hästarna
brukade de gamle spika ugglor över staldörren.

Mot maran.

2944

För att skydda sina får under den tid dessa gingo ute och betade brukade de gamle bönderna taga vara på de sista axen i ett kornfält, lägga dem i en pung och binda dem om halsen på skällfåret, d.v.s. det får de andra följde. Sålunda skyddades hela hjorden. En krutpung om skällfårets hals gjorde ~~en~~ samma nytta.

Skydd mot får.

7

LANDS UNIVERSITETS
BOKFÖRHANDLING

2944

Snubblar man över tröskeln
första gång man går ut på morgonen får man
otur hela dagen.

Snubbla över tröskeln.

2944

De gamle brukade spotta på masken sedan de satt den på kroken! Då blev det fiskelycka.

Tur i fiske.

2944

För att få jaktlycka skulle man skrapa av litet koppar på en kyrkklocka och omkring kopparn skulle man gjuta en silverkula och med denna silverkula skulle man avlossa första skottet man sköt med ett nytt gevär och med det geväret skulle man sedan alltid få tur.

Jaktlycka.

För att få tur kunde man också ta en nattvardsoblat och skjuta på.

2944

En jägare som ville ha jaktlycka skulle i fårkätten gräva ned en bit svål av julskinkan. Första gång han gick på jakt på året skulle han gräva upp svålen och äta upp den. Då fick han jaktlycka hela året.

Jaktlycka.

Kör man efter en häst och den stannar och
ej vill röra sig ur fläcken ska man ta av betslet,
spotta 3 gånger genom det och sedan se genom betslet
och då får man se vad det är som stannat hästen.
Oftast får man se en svart hund med eld i munnen
som hoppar av.

Häst som ej vill gå.

2944

Det var en gammal gubbe som skyddade sin potatiskällare mot troll och trolldom genom att vid tröskeln lägga en lie. En tjuv råkade trampa på lien och blev ohyggligt skuren.

Lie mot troll.

2944

Under ofredstider sänkte man
förr i världen kyrkklockorna i sjön och
där kunde man förr i världen ibland höra
dem ringa. Det enda sättet att få upp dem igen
var att låta ett par tvillingkalvar dra upp dem.

Ta upp kyrkklockor
ur sjön.

Amal.
Sunnemo
Rydbo
1930

14

Appt. Kung Friskvinn
Malmström

Ben. Paul Rydbo 2944

f. 1886. i Rydbo

Man skulle gå till kyrkogården och söka
komma över en döds ben och så skulle man bedja den
döde att få låna benet. Sedan skulle man lägga benet
en stund i vatten och med detta vatten skulle man
tvätta det sjuka barnet.

Mot skäver.

2944

Årsgången skulle man gå julafton. Årsgång.

Den som skulle gå fick den dagen inte säga någonting och inte heller äta någon köttmat. Vid 9-tiden på kvällen skulle han tigande gå till kyrkan och då kunde han på vägen få se en hel del underliga djur, t.ex. glosor och för den måste han stå med bene i kors för annars sprang son emellan, tog honom på ryggen och bär honom hem igen och då var årsgången förgåves. Kom han lyckligt fram till kyrkan skulle han baklänges gå omkring den tre gånger och sedan tre gånger blåsa i kyrkdörrens nyckelhål och därpå gå hem igen. På hemvägen såg han så vad som skulle hända i trakten det året. Såg han ett begravningsståg komma från en gård blev då dödsfall i gården under året o.s.v. Såg han en röd fågel på skorstenen betydde det också dödsfall.

2944

Om julen hade man hackat granris på granris vid julen.
på golvet och med granris höljde man också
över gödselsten julafton.

2944

Julveden skulle vara av glasbjörk och den skulle husfadern själv hugga. Sista brasan julafton eldade man med julveden och detta skulle husfadern också själv göra. Sedan brasan brunnit ned kunde man i askan se vad som skulle hända huset det kommande året. Såg man i askan linjer som liknade ett kors betydde det dödsfall etc.

Ta tydor julafton.

VÄND!

I gamla tider hade man aldrig Julafton.
gardiner för fönsterna den natten och hela
huset måste vara upplystoch man brukade ställa ljus i fönsterna.
Den natten satte man också ut gröt i ladan
till tomtarna.

2944

Vattenödlor, sa de gamle, lönade
det sig inte att försöka slå ihjäl förrän efter
solnedgången, ty förr~~än~~ dog de inte ändå. Slog
man ihjäl en orm stannade inte stjärten med att
slå förrän efter solnedgången.

Vattenödlor och ormar.

Sveil

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV, 20

Sveinob bok

Rydsty om
1930

Alf. Th. Frankmann

Makris

Mr. Axel Rydsty 2944

f. 1886 i Rydsty

Natten till Lucia fick vattenkvarnarna inte drivas hela natten utan mjölnaren fick göra en halvtimmes uppehåll, ty annars stannade kvarnen om där än var aldrig så mycket vatten. Det fanns folk som sett en liten gubbe hålla vattenhjulet och som de trodde var näcken, som inte ville bli störd hela den natten.

Lucianatten.